

Iveta Šubica umestili v vrh slovenske umetnosti

V Galeriji na gradu so odprli razstavo *Ive Šubic – ilustrator in kulturni delavec*, s katero so zaznamovali 100. obletnico rojstva tega vrhunskega slikarja, grafika in ilustratorja iz Poljanske doline. Na razstavi so prvič predstavili njegovo vlogo kulturnega delavca in njegov prispevek k skupnosti.

V prvem delu razstave je z izбором ilustracij iz 70 literarnih del kronološko predstavljen razvoj Ivetovega ilustratorskega sloga. Ilustratorski opus, ki je bil do zdaj pretežno neraziskan, je ob slikarskem in grafičnem najobsežnejši. Od leta 1945 je izšlo 96 leposlovnih del z njegovimi ilustracijami, največ za otroke in mladino. Ob tem je **Ive** ustvaril tudi izjemno veliko ilustracij za različne učbenike in revije, kot so *Ciciban*, *Borec*, *Kurirček*, *Pionirski list* in *Pil*, ter za druge književne zvrsti. Drugi del razstave je posvečen umetnikovemu širšemu kulturnemu delovanju. V njem izpostavljajo njegove manj znane javne dejavnosti, društveno dejavnost, spomenike, nagrade in podobno.

Partizanske zgodbe so mu bile enako blizu kot podeželje in kmetje

»Šubičevi začetki ilustriranja segajo vse do otroštva. Z vstopom med partizane, še posebej z delom v partizanskih tiskarnah, pa se začne obdobje njegovega profesionalnega ilustriranja. Motivi kurirjev in partizanske zgodbe so mu bili enako blizu kot podeželje in kmetje. Tako imenovani mali človek je zaznamoval vse zvrsti njegovega umetniškega ustvarjanja. Vrednota, ki jo je sam celo življenje idealiziral, je bila namreč tovarištvo. Najprej ga je tovarištvo zaznamovalo v otroštvu, ko je opazoval življenje in delo poljanskih kmetov, ki jim je tudi sam velikokrat priskočil na pomoč, kasneje pa je tovarištvo definiralo tudi leta vojne. Že v partizanih se je družil z mnogimi umetniki in z nekaterimi prijateljeval do konca življenja, medtem ko je njegov poljanski atelje postal celo nekakšno svojevrstno družabno središče v malem,« je v nagovoru povedala kustosinja **Petra Čeh**, ki je raziskala, preučila, ovrednotila Ivetovo ilustratorsko delo ter

Razstava o Ivetu Šubicu je na ogled v Galeriji na gradu.

pripravila, skupaj z oblikovalci in celotno tehnično ekipo, razstavo, ki pokaže Šubica kot največjega slovenskega umetnika. Po njenih besedah je pomembno prelomnico tako za Šubičevo ilustracijo kot za slovensko založništvo predstavljala leta 1945 ustanovljena založba Mladinska knjiga, ki je v naslednjih letih izdala več kot 50 knjig z njegovimi ilustracijami. »Šubica je tako sodil med pionirje povojne ilustracije na Slovenskem. V šestdesetih letih pa je postal eden najpomembnejših ilustratorjev pri nas.«

Ustvaril je tudi mnoge znane aktivistične plakate

Čehova je predstavila Šubica tudi kot kulturnega delavca. »Njegovo angažirano delovanje se je prav tako pričelo z vstopom v partizane, a ne z orožjem, marveč s tiskom in ilustracijo. Med drugim je ustvarjal revije, kot sta *Pionirski list* in *Naša žena*, ki je imela pomembno vlogo pri oblikovanju enakopravnega položaja žensk, ustvaril pa je tudi mnoge znane aktivistične plakate (npr.: *Slovenka si in prvič boš volila*). Kot predsednik Društva slovenskih likovnih umetnikov, član sveta

Akademije za likovno umetnost v Ljubljani in poslanec kulturno-prosvetnega zbora je javno izpostavljaval aktualne težave, kot so status umetnikov, razstavljalni pogoji in vloga kulture v izobraževanju, ter do njih vzpostavil kritično držo. Vlogo umetnika je razumel v kontekstu kulturnega delavca, ki s svojim delom doprinaša družbi, kar je sam tudi iskreno živel,« je dejala kustosinja in dodala, da je svoji ženi **Selyde Brea Šubic**, ki je bila učiteljica prvega razreda na Osnovni šoli Poljane, ilustriral različne pripomočke, kot so črkovna stavnica, abecedo ali delovne liste. »Ker takrat fotokopirnih strojev še ni bilo, je za vsakega učenca posebej narisal svoj izvod delovnega lista ali celotne abecede. Po vzoru teh učnih priprav so pri založbi Mladinska knjiga leta 1986 prvič natisnili tudi delovni zvezek *Učim se brati in pisati*, ki ga je v celoti ilustriral Iva. Na razstavi je povsem prvič predstavljeno Šubičevo sodelovanje v gledališču in filmu. Njegova scenografija za predstave Kulturnega društva dr. Ivan Tavčar Poljane in originalne risbe za prvi film *Kekec* iz leta 1951, pri katerem je bil kostumograf.«

Saša Nabergoj: »Šubica sodi ob bok velikanov evropske moderne.«

Saša Nabergoj, direktorica Loškega muzeja Škofja Loka, je v govoru izrazila prepričanje, da bo, ko v Loškem muzeju zaključijo z dolgo zamujeno celovito analizo njegovega dela, Iva Šubica končno strokovno umeščen tja, kamor sodi. Med najboljše slovenske intermedijske umetnike. »Šubica smo dokončno, in to le po obdelavi delčka njegovega opusa, umestili v vrh slovenske umetnosti. Tudi širše. Prepričana sem namreč, da sodi ob bok velikanov evropske moderne in da je dejansko bil eden od ključnih sodobnih umetnikov v evropskem prostoru, preden smo besedo sodobno v slovenščini sploh skovali.« Škofjeloški župan **Tine Radinja** pa je med drugim dejal, da verjame, da v Loki danes njegov duh še živi. »Skozi družino, umetnike in družbo, ki jo je ustvaril. V mislih imam Združenje umetnikov Škofja Loka, vse, ki so vpleteni v Groharjevo galerijo, otroke, ki rišejo na ulicah in trgih našega mesta ... Vse to je del njegove zapuščine.«

Damjan Likar